

DOI [https://doi.org/10.32405/2218-7650-2022-22\(51\)-137-149](https://doi.org/10.32405/2218-7650-2022-22(51)-137-149)
УДК 37.013

Стешиц Ірина Вікторівна,

аспірантка кафедри педагогіки,

адміністрування і спеціальної освіти

Навчально-наукового інституту менеджменту та психології

ДЗВО «Університет менеджменту освіти».

Київ, Україна.

 <https://orcid.org/0000-0001-6622-9375>
i.steshyts@ugi.edu.ua

ПРИНЦИПИ ПЕДАГОГІКИ ПАРТНЕРСТВА В ДІЇ – КЛЮЧ ДО КОНСТРУКТИВНОЇ СПІВПРАЦІ ВЧИТЕЛЬ-УЧНІ-БАТЬКИ

Анотація. Педагогіка партнерства, як ключовий компонент формули Нової української школи, покликана перетворити українську школу на важіль соціальної рівності і згуртованості. Кожен педагог має дотримуватись у своїй практичній діяльності принципів педагогіки партнерства задля реалізації місії української національної школи, яка полягає у вихованні освічених українців, всебічно розвинених, відповідальних громадян і патріотів, здатних до розвитку та інновацій. Завдяки застосуванню принципів педагогіки партнерства в повному обсязі створюються умови для розвитку професійної компетентності вчителя, розширюються та оновлюються його знання інноваційних методик і технологій навчання, вчитель набуває навичок демократизації та гуманізації взаємин між учасниками освітнього процесу та створюється позитивне мотиваційно-ціннісне учнівське середовище. За принципами педагогіки партнерства передбачається перехід від педагогіки вимог до педагогіки відносин. Це означає, що дещо змінюється стиль відносин учителя та учнів: не забороняти, а спрямовувати; не управляти, а співкерувати; не примушувати, а переконувати; не командувати, а організовувати; не обмежувати, а надавати свободу вибору. При наявності таких умов дитина має право на помилку, власну точку зору, вільний вибір, відчуває зацікавленість вчителя у її долі, оптимістично береться за кожну справу. Змінюється суть індивідуального підходу. Він має стати головним результатом шкільної освіти, критерієм якості роботи вчителя, вихователя, керівника виховного навчального закладу. Такий підхід повертає школу до особистості дитини, до її внутрішнього світу, де чекають

свого часу ще не розвинені здібності і можливості, моральні потенції свободи і справедливості, добра і щастя. Мета школи – розбудити, викликати до життя ці внутрішні сили і можливості, використовувати їх для більш повного і вільного розвитку особистості. Саме це прописано у принципах педагогіки партнерства [1].

Ключові слова: професійний стандарт вчителя; компетентність педагогічне партнерство; педагогіка партнерства; принципи педагогіки партнерства; дитиноцентризм; взаємодія вчитель-учні-батьки.

ВСТУП / INTRODUCTION

Постановка проблеми. Компетентність педагогічного партнерства як базис і потужний ресурс якісної педагогічної підготовки фахівців для сучасної школи важко переоцінити. Ця компетентність дає змогу реалізувати особистісні і професійні прагнення, створити системні сприятливі умови для академічної соціалізації особистості кожного учасника освітнього процесу на засадах визнання абсолюту цінності людської гідності і рівності прав людини [2].

Саме застосування принципів педагогіки партнерства сприяє створенню нового освітнього середовища, використанню інноваційних технологій, є платформою, на якій педагог підвищує ефективність роботи, запроваджує особистісно орієнтований, компетентнісний, індивідуальні підходи. Сутність партнерства проявляється як ціннісно-світоглядна домінанта Нової української школи та потребує від педагога насамперед опрацювання нових ролей, таких, як фасилітатор, тьютор, модератор, коуч. Сучасний учитель має вміти аналізувати особливості сучасних дітей цього покоління та запроваджувати способи взаємодії з ними. І найважливішим є те, що на принципах педагогіки партнерства педагог може реалізувати головні стратегії національно-патріотичного виховання: головний урок – урок патріотизму; прийняття європейських цінностей; діяльнісний характер освітнього процесу; учитель – носій моральних цінностей; говоримо українською та вчимося захищати свою Батьківщину [3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Педагогіка партнерства у системі освіти є об'єктом особливої уваги дослідників. Такі педагогіки-класики, як В. Сухомлинський, Ш. Амонашвілі, І. Волков, І. Іванов, О. Захаренко, А. Макаренко, В. Караковський, С. Лисенкова, В. Шаталов наголошували на важливості встановлення партнерських відносин між учителем та учнем, між учителем і батьками, між школою і батьківською громадою. Сучасні дослідники приділяли багато уваги питанням педагогіки

партнерства, зокрема П. Байдаченко, В. Бакірова, І. Гавриленко, Г. Задорожний, О. Іонова, А. Рибіна, В. Жураковський, І. Мачуліна, З. Сазонова, О. Скідіна, Л. Хижняк, та інші, які аналізують різні аспекти цього питання. Якісна зміна способів організації освітньої і виховної діяльності в умовах сучасних соціальних трансформацій проаналізована в дослідженнях В. Андрющенко, Л. Горбунової, Н. Дічек, І. Дорожко, Н. Еліаса, В. Кременя, М. Култаєвої, І. Прокопенка, С. Пролєєва, Н. Радіонової, С. Сисоєвої, К. Ясперса та інших філософів і педагогів. Теоретико-прикладні аспекти педагогічного партнерства сім'ї і школи у вихованні дітей висвітлено в працях сучасних дослідників: Т. Виноградової, О. Докукіної, Т. Кравченко, І. Мачуської, Л. Повалій, В. Постового, О. Пухти та інших.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ / AIM AND TASKS

Мета дослідження – теоретико-практичні підходи до висвітлення основних ідей, сутності та умов застосування принципів педагогічного партнерства вчителів у розрізі взаємовідносин вчитель-учень-батьки.

Завдання дослідження – обґрунтування сутності, особливостей змісту та практичного застосування принципів педагогічного партнерства у закладах освіти.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ / THE THEORETICAL BACKGROUNDS

При застосуванні у щоденній практиці у повному обсязі принципів педагогіки партнерства можемо спостерігати, як конструктивно будуються відносини вчитель-учні-батьки; як розширюються можливості гуманізації освітньо-виховного процесу взагалі; актуалізують педагогічний інгредієнт діяльності, тим самим збільшуючи виховні можливості за рахунок об'єднання потенціалів школи та сім'ї як соціальних інститутів. У концептуальних засадах «Нової української школи» зафіксовано основні принципи педагогіки партнерства: повага до особистості; доброзичливість і позитивне ставлення; довіра у стосунках; діалог – взаємодія – взаємоповага; розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків); принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей) [6].

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH METHODS

Для реалізації мети дослідження використано комплекс методів: теоретичний аналіз психолого-педагогічної літератури задля з'ясування

стану та перспектив окресленої проблеми; синтез і узагальнення – для теоретичного обґрунтування досліджуваного питання.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESULTS OF THE RESEARCH

Професійний стандарт вчителя початкових класів 2018 року був створений при запуску масштабної реформи «Нова українська школа» і діяв два роки. А у 2020 році на основі Національної рамки кваліфікацій вступив у дію новий професійний стандарт учителя за наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.12.2020 року № 2736 «Про затвердження професійного стандарту за професіями «Вчитель з початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» [4].

За цим Професійним стандартом процеси навчання, виховання та розвитку учнів є наскрізними. Їх цілісність забезпечується наявністю у вчителя 15 загальних і професійних компетентностей, необхідними для виконання всіх трудових функцій.

Група компетентностей Б «Партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу» показує певні критерії, за яким можна оцінити якість освітнього процесу, процеси управління і менеджменту закладу освіти. Цю групу утворюють психологічна, емоційно-етична компетентності і компетентність педагогічного партнерства.

Основою компетентності педагогічного партнерства є загальна компетентність ЗК02 «соціальна компетентність», яка визначає: рівність сторін учасників освітнього процесу у міжособистісній взаємодії, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей.

Компетентність педагогічне партнерство має такі трудові дії:

- здатність до субект-субектної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі;
- здатність залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства;
- здатність працювати в команді із залученими фахівцями, асистентами вчителя для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами.

У процесі вивчення питання щодо «рівноправної» взаємодії вчителя з учнями у різних класиків педагогіки та сучасних психологів, можна сказати, що спосіб «бути друзями з учнями» не працює. Насамперед, вести

дітей за собою можна лише на базі правильно збудованих відносин. Відповідь у тому, щоб стати для учнів прикладом та орієнтиром, стати дбайливим лідером, а не дбайливим другом [5].

Ключовими принципами сучасної української школи визначено дитиноцентризм та творчий підхід до розвитку особистості. Педагогіка партнерства є чітко визначеною системою взаємовідносин усіх учасників освітнього процесу (учнів, батьків, учителів, громади). Педагогіка партнерства – це простір дитинства, який будується на засадах рівності, діалогу, співпраці.

Щоб зрозуміти базис взаємовідносин вчитель – учень – батьки, слід детально розглянути практичне застосування принципів педагогіки партнерства у освітньому просторі.

Перший принцип педагогіки партнерства – повага до особистості.

За В. Сухомлинським у реалізації педагогіки партнерства вчитель має провідну роль, він той, хто любить і поважає дітей; тільки так вчитель може досягти успіху в педагогічній праці, бо тільки щира любов і глибока повага педагога до вихованців породжують відповідну любов і повагу до нього, до його ідей, поглядів, переконань, знань, які він вчить здобувати: «у школі має панувати дух поваги до людської гідності, дух взаємного довір'я вихователів і вихованців, дух віри в людину» [7].

В. Сухомлинський, відповідаючи у своїх працях на питання: «Що значить хороший учитель?» пише, що це людина, яка любить дітей, знаходить радість у спілкуванні з ними, вірить у те, що кожна дитина може стати доброю людиною, бере близько до серця дитячі радощі й прикрощі, знає душу дитини, ніколи не забуває, що і сам він був дитиною [8]. Він виділяє риси, без яких не може відбутися педагог: глибока віра в можливість успішного виховання дітей, гармонія серця і розуму, чуйність, сердечна турбота про людину, розуміння світу дитинства, вміння «пізнавати серцем», «проникати в душу дитини», «володіти собою, тримати себе в руках», «стримувати збудження й роздратування», «володіти ситуаціями», «створювати життєрадісні мелодії в музиці дитинства».

Другий принцип педагогіки партнерства – доброзичливість і позитивне ставлення вчителя до здобувачів освіти, своїх учнів.

Аби у вчителів було позитивне ставлення із доброзичливістю до своїх вихованців, вони повинні попрацювати над своїм відношенням до учнів, зі своїми думками, очікуваннями щодо їх успішності, поведінки та результатів праці. Очікування мають величезний вплив на перебіг подій, в них укладена величезна сила – як позитивна, так і негативна. Тут варто

згадати чудового відомого зарубіжного педагога, психолога Брюса Вілкінсона, який говорить, що коли діти бачать, що в них вірять, не вішають ярлики, вони мають шанс здивувати себе, своїх вчителів та батьків. Один із його законів успішного навчання учнів, закон очікувань, можна висловити двома словами: «Чекайте найкращого!». Вчитель повинен впливати на успішність та поведінку своїх учнів шляхом регулювання своїх очікувань [9].

Важливі слова висловили відомі на весь світ психологи та педагоги за теорією прихильності Біч Ханна та Ньюфелд Страйджек Тамара: «Віра вчителя в приховані всередині кожної дитини доброта та талант має значення. Треба уявляти собі найпроблемнішого учня майбутнім прем'єр-міністром чи лауреатом Нобелівської премії. Побачити зародок краси в найважчих дітях так, щоб і вони самі відчули, які вони добрі. Уявити найвидатнішу людину, яку нам доведеться вчити. Педагогу потрібно вміти уявляти кращу версію своїх учнів, щоб повноцінно навчати їх. Треба триматися за кожен проблиск добра. Такий підхід змінить навчання та ставлення до дітей, які тимчасово застрягли у «негативній» поведінці. Можливо дитина проходить нормальний етап розвитку і просто застрягла у цій ролі. Можливо це високочутлива дитина і її переповнює напруга від надто інтенсивного життя навкруги. Або, можливо, в його житті відбулися важкі події, до яких вона поки не встигла адаптуватися, тому що просто ще не має достатньої психологічної стійкості. Щоб така дитина змогла розкрити все, на що вона здатна, вчителям доведеться постаратися допомогти їй повірити у свої можливості. Це один із найцінніших дарів, який ми можемо запропонувати як педагоги» [5].

«Кожна людина має певні очікування щодо всього, що відбувається. Вони впливають як на нас самих, так і на інших людей. Очікування кореняться в минулому, обумовлюють сьогодення та впливають на майбутнє. Вони виявляються у нашому ставленні до учнів та в наших діях. На майбутнє впливають як висловлені, так і невисловлені очікування. Якщо довгий час дотримуватися завищених чи занижених очікувань, можна завдати шкоди учням. І потрібно не забувати, що очікування, «обгорнуті» любов'ю, надають учням величезної сили» [9].

Третій принцип педагогіки партнерства – довіра у відносинах, стосунках.

Мета вчителя – розкрити потенціал учнів, зробити так, щоб усі були сприйнятливими до нових знань, до творчих надбань, до розвитку самої особистості учня. Це можливо тільки тоді, коли учень довіряє вчителю,

коли відчуває себе у безпеці. Неприродно бути відкритим і творчо працювати з тим, кому ми не довіряємо або з ким не відчуваємося в емоційній безпеці. «Це проти людської природи – слухати тих, кого ми не поважаємо, або з ким ми не маємо зв'язку. Фундаментальна умова створення процвітаючого класу – це забезпечення емоційної безпеки. Це означає, що учні відчувають нашу турботу та готовність захищати їх. Дбайливе лідерство вчителя – основа для змін на краще. Учнім комфортніше ставити запитання, ризикувати та робити помилки. Вони можуть почати розкривати свої здібності, тому що в такій атмосфері простіше пробувати нове і ставити більш високі цілі» [5].

У Законі України «Про повну загальну середню освіту» термін «безпечне освітнє середовище» розуміється як сукупність умов у закладі освіти, що унеможливають заподіяння учасникам освітнього процесу фізичної, майнової та/або моральної шкоди. Тому одним із завдань усіх учасників освітнього процесу, залежно від повноважень і обов'язків, є створення та підтримка безпечного освітнього середовища, формування нових поглядів, цінностей і поведінки з метою виховання в них культури безпеки, запобігання небезпекам для їхнього життя та здоров'я.

Для розуміння того, як зробити так, щоб діти довіряли вчителям, психологи за теорією прихильності дають рекомендації про те, як розібратися у поняттях відносин і прихильності. Вони наголошують, що спочатку вчитель повинен показати учням, що йому важливе не лише їхнє навчання, а й вони самі як особистості. «Запрошуючи у відносини, ми, вчителі, повідомляємо учням, що бачимо і чуємо їх, а їхні почуття та думки важливі для нас. Це означає, що емоційно ми завжди на їхньому боці, коли вони діляться з нами своїми почуттями, намагаються пояснити свою точку зору або розповісти про досвід» [5].

Дбайливий лідер всі вказівки робить із теплотою та відповідальністю. Він уважно ставиться до потреб своїх учнів, тому вони завжди впевнені в постійній дружній взаємодії і саме це, активне запрошення учнів у відносини та дружелюбне керівництво з боку дорослого, дає основу для емоційної безпеки, для довіри.

У той же час вчитель, як підкреслював В. Сухомлинський, має бути завжди справедливим, адже «справедливість – це основа довіри дитини до вихователя» [8].

«Нашим учням не потрібна якась неймовірно харизматична суперлюдина в ролі вчителя – їм просто потрібні ви. Їм треба знати, що їх люблять такими, якими вони є. Секрет більше не в тому, що робить

вчитель, а в тому, ким він є для дитини. По суті, дитина має бути прив'язана до вчителя так, щоб той природним чином міг вести за собою. Це не питання оволодіння безліччю правильних навичок, а про розуміння важливості відносин» [5].

Четвертий принцип педагогіки партнерства: діалог – взаємодія – взаємоповага.

В. Сухомлинський писав, що без діалогічності не вийде взаємодії, тому що спільна діяльність потребує вміння домовлятися, вступати в діалог. У здійсненні діалогу провідними орієнтирами етичної поведінки вчителя повинні виступати: відсутність роздратування, емоційна стриманість, позитивна відкритість до суб'єкта педагогічної взаємодії, терпимість до думки іншої людини, перевага організаційних можливостей над дисциплінарними, зниження в партнерів тривожності та напруженості, перевага активних форм реагування над реактивними тощо. У виховній роботі важливий і зміст матеріалу, і тон розмови, і час цієї розмови, і зовнішній вигляд учителя, і манери його поведінки. Слово вчителя знаходить відлуння у серцях учнів і стає їхнім особистим надбанням лише тоді, коли мудрість вихователя залучає, надихає вихованців цілісністю, красою ідейно-життєвих поглядів, морально-етичних принципів. Отже, В. Сухомлинський називав слово «найтоншим дотиком до серця», здатним зробити людину щасливою й нещасною [10].

У нашій країні історично склалася система освіти, за якої вчитель повинен виконати задачу, покладену на нього суспільством, а дитина (здобувач освіти) повинна відповідати тій ідеальній моделі, що також запрограмована суспільством. Таку педагогічну систему називають авторитарною педагогікою, а тип комунікації насильницьким, оскільки феноменологія саме даного типу спілкування представлена маніпулятивним стилем. Крім того, насильницьке спілкування характеризують такі способи впливу на співрозмовника (здобувача освіти): вимоги, заборони, оцінка його діяльності та поведінки, порівняння з іншими, критика і похвала, а також покарання і заохочення, ігнорування співрозмовника, підказка, поради, нотації і моралі. Крім того, маніпулятивний стиль насильницького спілкування проявляється в нав'язуванні зразків для наслідування і прикладів правильного, з точки зору одного із співрозмовників [11].

Саме за четвертим принципом педагогіки партнерства відкидає насильницьке спілкування, передбачає перехід від педагогіки вимог до педагогіки відносин. Вчитель відтепер повинен не стільки управляти, як

співкерувати; не примушувати, а переконувати; не командувати, а організовувати; не обмежувати, а надавати свободу вибору; не забороняти, а спрямовувати. Саме так школа стає дитиноцентричною і допомагає розвивати здібності і можливості учнів.

Сучасне навчання і виховання учнів вимагає нової педагогічної етики, визначальною рисою якої є взаєморозуміння, взаємоповага та творче співробітництво вчителя та учня. Ця етика утверджує не рольове, а особистісне спілкування (підтримка, співпереживання, утвердження людської гідності, довіра); зумовлює використання особистісного діалогу як домінуючої форми навчального спілкування, спонукання до обміну думок, вражень, моделювання життєвих ситуацій; включає спеціально сконструйовані ситуації вибору, авансування успіху, самоаналізу, самооцінки, самопізнання. Принципово важливою є орієнтація партнерської діяльності вчителя й учня на розвиток творчості – творчої активності, творчого мислення, здібностей до адекватної діяльності в нових умовах [3].

Для взаємодії з учнями важливо попрацювати над встановленням зв'язку, тобто вчитель повинен пам'ятати: «спочатку потрібно заволодіти увагою, а потім керувати». Потрібно спочатку з повагою зробити крок у світ школяра, аби потім він зробить кроки назустріч вчителю та знанням.

«Щоб стосунки були стабільними та міцними, треба продовжувати пестити і плекати цю іскру взаємовідносин. Один із важливих способів плекати стосунки з учнями – переконати їх у тому, що нам приносить справжнє задоволення те, що ми з ними поруч. Створювати атмосферу задоволення не означає ставати режисером розважальних програм. Проте корисно зробити так, щоб учні відчували: ми отримуємо задоволення від предмета, який викладаємо і, що дуже важливо, від процесу викладання саме їм. Простіше кажучи, якщо дітям з нами весело і добре, вища ймовірність, що вони захочуть побудувати з нами стосунки, що ґрунтуються на взаємній повазі. Коли нам вдається створити атмосферу насолоди, учні з більшою готовністю слухаються нас і беруть участь у навчальному процесі» [5].

П'ятий принцип педагогіки партнерства – розподілене лідерство: проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків.

Вчитель може допомогти кожному учневі пережити досвід лідерства, може сам стати лідером, який допомагає учням побачити їхні можливості. Школярі, буває, застряють у ролях, які заважають їм повноцінно вчитися. Це

особливо вірно по відношенню до дітей, які емоційно заблоковані та на яких повісили ярлик «проблемних» через їх поведінкові особливості. Те, як діти бачать самих себе, має велике значення ким вони насправді є зараз і ким стануть, коли виростуть. Вчителі, дбайливі лідери, можуть допомогти своїм учням пережити необхідні особистісні трансформації, щоб вони мали можливість жити повноцінним життям, мали силу відповідати за свій вибір.

Шостий принцип педагогіки партнерства – принцип соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей).

Рекомендації Й. Песталоцці з розробленої ним теорії елементарної освіти: партнерство починається з уміння композиціонувати сили знання (схильності зовнішнього та внутрішнього споглядання), сили вміння (задатки до всебічного розвитку тіла), сили душі (задатки любити, соромитися і володіти собою). Використання таких методичних інструментів, як: шлях героя (сторітелінг), помилка як базис позитивної мотивації до навчання, автоматизація загальнонавчальних умінь і навичок (розвиток техніки швидкочитання, дрібної моторики рук, критичного мислення) [2]. Для активного співробітництва з сьогоденними вихованцями вчителю необхідна мобілізація інтелекту, волі, моральних зусиль, організаторського хисту та вмиле оперування засобами формування моральних, інтелектуальних та духовних засад у школярів. Він повинен володіти широким арсеналом інтелектуальних, моральних і духовних засобів, які забезпечують педагогічний вплив на учня. Лише правильний стиль поведінки вчителя викликає свободу, довіру, відсутність страху, відкритість, прагнення до доброзичливого ставлення у класі. З цього погляду роль вчителя полягає не лише у тому, щоб забезпечити трансляцію знань, але й бути носієм культури і загальнолюдських цінностей, ідеї державотворення і демократичних змін [4].

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ / CONCLUSIONS AND PROSPECTS FOR FURTHER RESEARCH

Покликання вчителя – надихати, допомагати, підтримувати, відкривати очі дітей на можливості, пробуджувати гуманне ставлення одне до одного. Викладання – це не робота, а покликання. Хороший вчитель вміє доторкнутися до серця учня, допомагає дітям максимально розкривати свій потенціал [5]. При застосуванні принципів педагогіки партнерства вчитель стає дбайливим лідером, сама школа стає місцем, де тепло та сонячно у відносинах. Завдяки саме таким відносинам вчитель стає орієнтиром для дітей, магнітом, учні відчувають, що можуть довіряти,

що є людина, яка завжди може підтримати. Саме при таких умовах учні можуть максимально реалізувати свій потенціал.

Перспективи подальших досліджень. Подальшого вивчення потребує визначення специфіки педагогіки партнерства вчителів-початківців у взаємодії вчитель-учні-батьки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ / REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

- [1] І. В. Калько, «Педагогіка партнерства як умова реалізації завдань розвитку особистості в контексті Нової української школи», *Інноваційна педагогіка*, № 21(1), с. 33–36, 2020.
- [2] В. Ворожбіт-Горбатюк, «Компетентність педагогічного партнерства як базис якості вищої педагогічної освіти», *Молодь і ринок*, № 10, с. 63–68, 2021.
- [3] *Методичний путівник класного керівника Нової української школи* / А. Дубяга, О. Золотар; А. Дубяги, Ред. Краматорськ, Україна: Відділ інформ.-видав. діяльності, 2021.
- [4] Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)». [Електронний ресурс]. Доступно: <https://is.gd/WklvXq> Дата звернення: Жовт. 20, 2022.
- [5] Х. Бич, Т. Ньюфелд Страйджек, *Не упускайте своїх школьників. Чому діти стають все більш тривожними, агресивними і закритими, ніж раніше, і що ми можемо з цим поделати*. Москва, Росія: Ресурс, 2021.
- [6] Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://is.gd/5V0IqE> Дата звернення: Жовт. 20, 2022.
- [7] В. О. Сухомлинський, «Павлівська середня школа», у *Вибрані твори в 5 т.* Київ, Україна: Рад. шк., 1977, т. 4, 390 с.
- [8] В. О. Сухомлинський, *Сто порад учителям*. Київ, Україна: Рад. шк., 1988.
- [9] Б. Уилкінсон, *Семь законов учащегося: как научить практически любого человека чему угодно*. Київ, Україна, 2001.
- [10] І. О. Білецька, «Педагогіка партнерства та її реалізація в творчій спадщині В. Сухомлинського», *Наукові записки*, № 171, с. 34–39, 2018.
- [11] Л. М. Шабаєва, «Нова українська школа: філософські основи обґрунтування», *Гілея*, № 125, с. 349–352, 2017.

PRINCIPLES OF PEDAGOGICAL PARTNERSHIP IN ACTION – THE KEY TO CONSTRUCTIVE COOPERATION TEACHER-STUDENTS-PARENTS

Iryna Steshyts,

graduate student Department of Educational
Institution Management and Higher Education Pedagogics
Educational and Scientific Institute of Management and Psychology
SIHE «University of Educational Management».
Kyiv, Ukraine.

 <https://orcid.org/0000-0001-6622-9375>
i.steshyts@ugi.edu.ua

Abstract. Partnership pedagogy, as a key component of the New Ukrainian School formula, is designed to transform the Ukrainian school into a lever of social equality and cohesion. Every teacher must adhere to the principles of partnership pedagogy in their practical activities in order to realize the mission of the Ukrainian National School, which consists in raising educated Ukrainians, comprehensively developed, responsible citizens and patriots, capable of development and innovation. Thanks to the application of the principles of partnership pedagogy in full, conditions are created for the development of the professional competence of the teacher, his knowledge of innovative teaching methods and technologies is expanded and updated, the teacher acquires the skills of democratization and humanization of relations between the participants of the educational process, and a positive motivational and valuable student environment is created. According to the principles of partnership pedagogy, a transition from the pedagogy of requirements to the pedagogy of relationships is assumed. This means that the style of the relationship between the teacher and the students changes somewhat: not to forbid, but to direct; not to manage, but to co-manage; not to force, but to convince; not to command, but to organize; not to limit, but to provide freedom of choice. In the presence of such conditions, the child has the right to make a mistake, his own point of view, free choice, feels the teacher's interest in his fate, optimistically takes on every task. The essence of the individual approach is changing. It should become the main result of school education, a criterion for the quality of work of a teacher, educator, head of an educational institution. This approach returns the school to the child's personality, to his inner world, where undeveloped abilities and opportunities, moral potentials of freedom and justice, goodness and happiness are waiting for their time. The purpose of the school is to awaken and bring to life these inner forces and possibilities, to use them for a more complete and free development of the personality. This is

precisely what is written in the principles of partnership pedagogy.

Key words: teacher's professional standard; pedagogical partnership competence; partnership pedagogy; principles of partnership pedagogy; child-centeredness; teacher-pupil-parent interaction.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

- [1] I. V. Kalko, «Pedahohika partnerstva yak umova realizatsii zavdan rozvytku osobystosti v konteksti Novoi ukrainskoi shkoly», Innovatsiina pedahohika, № 21(1), s. 33–36, 2020.
- [2] V. Vorozhbit-Horbatiuk, «Kompetentnist pedahohichnoho partnerstva yak bazys yakosti vyshchoi pedahohichnoi osvity», Molod i rynek, № 10, s. 63–68, 2021.
- [3] Metodychnyi putivnyk klasnoho kerivnyka Novoi ukrainskoi shkoly / A. Dubiaha, O. Zolotar; A. Dubiahy, Red. Kramatorsk, Ukraina: Viddil inform.-vydav. diialnosti, 2021.
- [4] Profesiynnyĭ standart za profesiiamy «Vchytel pochatkovykh klasiv zakladu zahalnoi serednoi osvity», «Vchytel zakladu zahalnoi serednoi osvity», «Vchytel z pochatkovoï osvity (z dyplomom molodshoho spetsialista)». [Elektronnyĭ resurs]. Dostupno: <https://is.gd/WklvXq> Data zvernennia: Zhovt. 20, 2022.
- [5] H. Bich, T. N'yufeld Straïdzhek, Ne upuskaïte svoih shkol'nikov. Pochemu deti stanovyatsya vse bolee trevozhnymi, agressivnymi i zakrytymi, chem ran'she, i chto my mozhem s etim podelat'. Moskva, Rossiya: Resurs, 2021.
- [6] Nova ukraïnska shkola: kontseptualni zasady reformuvannia serednoi shkoly. [Elektronnyĭ resurs]. Dostupno: <https://is.gd/5VOIqE> Data zvernennia: Zhovt. 20, 2022.
- [7] V. O. Sukhomlynskyĭ, «Pavlyska serednia shkola», u Vybrani tvory v 5 t. Kyiv, Ukraina: Rad. shk., 1977, t. 4, 390 s.
- [8] V. O. Sukhomlynskyĭ, Sto porad uchytel'ev. Kyiv, Ukraina: Rad. shk., 1988.
- [9] B. Uilkinson, Sem' zakonov uhashchegosya: kak nauchit' prakticheski lyubogo cheloveka chemu ugodno. Kiev, Ukraina, 2001.
- [10] I. O. Biletska, «Pedahohika partnerstva ta yii realizatsiia v tvorchii spadshchyni V. Sukhomlynskoho», Naukovi zapysky, № 171, s. 34–39, 2018.
- [11] L. M. Shabaieva, «Nova ukrainska shkola: filosofski osnovy obgruntuvannia», Hileia, № 125, s. 349–352, 2017.

*Стаття надійшла до редакції
10 жовтня 2022 року*